

TURKSOSBİLDER

Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi¹

Halil İbrahim SARICA

halilibrahimsarica@gmail.com

0000-0002-3466-752X

Ömer Faruk SÖNMEZ

sonmez.omerfaruk@gmail.com

0000-0002-8910-2817

Öz

Bu araştırmada, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında MEB yayınlarının hazırlamış olduğu 6. Sınıf Sosyal bilgiler ders kitabının öğretmen görüşleriyle genel değerlendirilmesini yapmak ve daha işlevsel hale getirilmesine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılmıştır. Yapılan araştırmanın evrenini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında MEB yayınlarına ait 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının kullanıldığı ülkemizdeki bütün ortaokullarda görev yapan ve 6. sınıf sosyal bilgiler dersine giren öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenini temsil eden örneklem ise Tokat'ta 6. sınıf sosyal bilgiler dersine giren öğretmenlerden belirlenmiş ve bu okullardaki öğretmenler arasından rastlantısal olarak seçilmiştir. Araştırma örneklemini içerisinde Tokat il ve ilçe merkezleriyle birlikte köylerde bulunan ortaokullarda görev yapan 153 sosyal bilgiler öğretmeni ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama tekniklerinden anket kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerin yorumlanmasında istatistiksel olarak frekans, yüzde, çarpıklık, basıklık, standart sapma ve parametrik testlerden t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

Araştırma sonuçları, öğretmen görüşlerine göre 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının genel olarak teknik tasarım ve düzenleme ile dil ve anlatımının ölçütlere uygunluğu çok yüksek düzeyde; içeriğinin ölçütlere uygunluğu yüksek düzeyde; ölçme ve değerlendirmenin ölçütlere uygunluğu ise orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım bölümlerine verilen puanların ortalamaları ile değişkenler arasında ilişkiye bakıldığında; ölçme ve değerlendirme bölümüne verilen puanların ortalamalarında cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılık; içerik bölümüne verilen puanların ortalamalarında mesleki kıdem ve seminer veya kurumunuzca verilen kurs alma durumlarına bağlı anlamlı bir farklılık görülmüştür. Yaş grupları, eğitim durumları ve süreli yayın takip etme değişkenleri ile öğretmenlerin 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabını değerlendirmeleri arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım ve ölçme ve değerlendirme bölümlerinde eksiklikler tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bilgiler, Öğretim Materyali, Ders Kitabı

The Evaluation of 6th Grade Social Studies Course Books According to Teachers' Opinions

Abstract

This research aims to evaluate the Social studies course books for 6th grade in 2018-2019 opinions of academic year, together with teachers and aims to contribute that these books are functional. In this search, descriptive survey model is used which are of the quantitative research method. In this search, the teachers who use these course books in their lessons have duty. The sample representing the universe of the study was determined among the teachers who entered the 6th grade Social studies course in Tokat and was selected randomly among the teachers in these schools. This search has been carried out with 153 social studies teachers working in secondary schools in Tokat. In this research, one of the data collection techniques the questionnaire was used. The data obtained from the study were analyzed by using SPSS for Windows 22.0 program. For the interpretation of the analyzes, frequency, percentage, skewness, kurtosis and standard deviation, t test and ANOVA test were used in this research.

The result of the research shows that according to the teachers opinions, the 6th grade Social studies course book has a very high level of technical design and regulation and the compatibility of the expression and language with the criteria in general, beside the compliance of the measurement and evaluation with the criteria is at an intermediate level. When examining the relationship between the variables given to the technical design and editing, content, language and expression sections of the Social studies course book and the variables given, a significant difference in the mean of scores given in the assessment and evaluation section, there is a significant difference in the average of scores given in the content section due to the status of receiving vocational seniority and seminar or in service training. There was no meaningful difference between age groups, educational status and periodical publication follow-up variables and teachers' evaluation of the 6th grade Social studies book. Some deficiencies have been identified in the technical design, regulation, content, language, measurement and evaluation sections of the book.

Key Words: Social Studies, Teaching Material, Course Book.

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Giriş

Sosyal bilgiler dersi, çocuğu içinde bulunduğu toplumun etkin bir üyesi yaparak, çocuğun gelişmelerini yakından takip edip, karşılaştığı sorunların üstesinden gelebilmesine yardımcı olur. Sosyal bilgiler dersi, milli kültür, tarih ve değerlerini benimseyen, saygılı, çevreye karşı duyarlı bireylerin yetişmesini sağlayan, edindiği bilgileri yorumlayabilen ve kullanabilen, eleştirel düşünen, üretken, toplumsal sorumluluklarının ve haklarının farkında olan, vatandaşlık bilinci gelişmiş, bilgiye ulaşma yöntemlerini bilen ve bunları uygulayabilen vatandaş yetiştirmeyi amaç edinmiştir (Yeşiltaş, 2006).

2005 yılında ilköğretim 4-7. sınıflar düzeyinde yeni öğrenme alanları ve yapılandırmacı eğitim yaklaşımı esas alınarak yeni sosyal bilgiler öğretim programı uygulamaya konulmuştur. Yapılandırmacı eğitim yaklaşımı, öğretmeni merkezden alıp öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımdır. Böylece öğrenci eğitim- öğretim etkinliklerine katılımlarında aktif olacak, gerçekleşen eğitim yaşantısı o yönde gelişecek ve bu sayede elde ettiği yeni öğrenmeleri eski öğrenmeleriyle sentezleyerek tekrar yapılındıracaktır (Özmen, 2004).

Bu doğrultuda sosyal bilgiler ders konuları, 4-7. sınıflarının hepsini birlikte içine alarak yapılandırılmıştır. Programda kavram, beceri, değer, kazanım ve öğrenme alanı gibi birçok alan sosyal bilgilerin merkezine alınmış olup, bilginin yanında beceri ve değerlerin de önemi artmıştır. Programın içeriği modern strateji, yöntem ve tekniklerin kullanımına elverişli olacak şekilde yapılandırılmıştır. Programda ürüne değil sürece dayalı değerlendirme modeli benimsenmiş olup, eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğretim araç-gereç ve materyallerinden yararlanılması önemle vurgulanmıştır (Ata, 2006; Kaymakçı, 2009).

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Yeni düzenlemeyle birlikte öğrenci merkezli, kavram ve bilgilerin yeniden yapılandırılması, öğrenmeyi öğrenme, strateji ve teknik, teknoloji ve materyallerin kullanılması gibi esaslar dikkate alınmıştır. Bu anlayışla tasarlanmış ders kitapları, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı olmak üzere üç destekleyici kaynak geliştirilmiştir (Bektaş Öztaşkın, 2016, s. 26).

Araştırmanın konusunu geliştirilen bu kaynaklardan olan ders kitabı oluşturmaktadır. Ders kitapları öğrenme-öğretme etkinliklerini belirleyen başlı başına bir öğrenme ve öğretme ortamıdır. Öğretim programı çerçevesinde kazanım alanları doğrultusunda öğrencinin neler öğreneceği, öğretmenin neler öğreteceği hususunda ders kitapları önemli bir belirleyici konumundadır (Aksoy ve Sönmez, 2012). Yapılan araştırmalara göre ülkemizde son 20 yılda farklı yayınevi ve yazarlar tarafından çok fazla sosyal bilgiler ders kitabı kullanıldığı görülmüştür. Yeniden düzenlenen öğretim programıyla birlikte, bu programa uygun yeni ders kitapları da yayınlanmıştır. Bu araştırma, yayınlanan bu kitapların öğretim programının amaçlarına ulaşmasında, öğretmene ve öğrenciye ne düzeyde yardımcı olduğunu, kitabın teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda genel olarak değerlendirilmesini yapmak için hazırlanmış bir araştırmadır.

Bu araştırmanın amacı, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında MEB yayınlarının hazırlanmış olduğu 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının öğretmen görüşleriyle genel değerlendirmesini yapmaktır. Sosyal bilgiler ders kitabının belirli ölçütler kullanılarak incelenmesi sonucunda söz konusu kitabın kullanılabilirliğini artırmak ve eksikliklerinin giderilmesini sağlamak amaçlanmıştır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılmıştır.

2018 yılında değişen sosyal bilgiler öğretim programıyla birlikte ders kitapları da yenilenmiştir. Bu değişimle birlikte ülkemizde 6. sınıf sosyal bilgiler dersi için MEB yayınlarının hazırladığı sosyal bilgiler ders kitabı kullanılmaya başlanmıştır. Araştırmamızın amacı MEB yayınlarının hazırlanmış olduğu 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının öğretmen görüşleriyle genel değerlendirmesini yapmaktır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Öğretmenlerin sosyal bilgiler ders kitabını değerlendirmesinde cinsiyetin etkisi var mıdır?
2. Öğretmenlerin sosyal bilgiler ders kitabını değerlendirmesinde kıdem yılının etkisi var mıdır?
3. Öğretmenlerin sosyal bilgiler ders kitabını değerlendirmesinde yaşları arasında anlam farklılığı var mıdır?
4. Öğretmenlerin sosyal bilgiler ders kitabını değerlendirmesinde kurumlarınca verilen kurs almalarının etkisi var mıdır?
5. Öğretmenlerin sosyal bilgiler ders kitabını değerlendirmesinde sürekli yayın takip etme durumları arasında anlam farklılığı var mıdır?

Yöntem

MEB yayınlarının yayımlanmış olduğu 6. sınıf Sosyal bilgiler ders kitabının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesinin yapıldığı bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmiş dönemlerde veya şimdiki dönemde var olan bir durumu her hangi bir etkileme çabası gütmeyen betimlemeye çalışan bir araştırma yaklaşımıdır. Bu modelde araştırmaya konu olan durum, biçim vb. kendi koşulları çerçevesinde ve olduğu gibi tanımlanmaya gidilir; onları, herhangi bir şekilde değiştirme ya da etkileme yoluna gidilmez. Bu modelde bilinmek istenilen “şey” vardır ve oradadır. Burada önemli olan o “şeyi” uygun bir biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir (Krathwohl, 1993; akt. Köse, 2013, s.111).

Evren ve Örneklem

Yapılan araştırmanın evrenini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında MEB yayınlarına ait 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının kullanıldığı ülkemizdeki bütün ortaokullarda görev yapan ve 6. sınıf sosyal bilgiler dersine giren öğretmenler oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini içerisinde girecek öğretmenler şansa dayalı küme örnekleme metodu ile seçilmiştir. Şansa dayalı küme örnekleme, şans yoluyla eleman örneklemede olduğu gibi, her bir kümenin örnekleme girme şansının eşit olduğu ve birbirlerini örnekleme girme yönüyle etkileme şanslarının olmadığı örnekleme tekniğidir (Yeşil, 2013, s. 62).

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Araştırmanın evrenini temsil eden örneklem ise Tokat'ta altıncı sınıf sosyal bilgiler dersine giren öğretmenlerden seçilmiş ve bu okullarda görev yapan eğitimciler arasından rastlantısal olarak belirlenmiştir. Araştırma örneklemini içerisinde Tokat il ve ilçe merkezleriyle birlikte köylerde bulunan ortaokullarda görev yapan 153 sosyal bilgiler öğretmeni ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin demografik özellikleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		f	%
Cinsiyet	Kadın	61	39,9
	Erkek	92	60,1
Yaş grubu	20-30	51	33,2
	31-40	85	55,6
	41-50	14	9,2
	51-60	3	2
	61 ve yukarı	-	-
	2 Yıllık Eğitim Enstitüsü	-	-
Eğitim Durumu	Yüksekokul/Akademi	3	2,8
	Eğitim Fakültesi	139	90,9
	Diğer (Edebiyat Fakültesi/ Tezsiz Yüksek Lisans	11	7,2
Mesleki Kıdem	1-5	42	27,5
	6-10	56	36,6
	11-15	28	18,3
	16-20	19	12,4
	21-25	6	3,9
26 yıl ve daha fazla	2	1,3	
2018 Sosyal Bilgiler programı ile ilgili seminer veya kurumunuzca verilen kurs aldınız mı?	Evet	81	52,9
	Hayır	72	47,1
Sosyal bilgiler dersi ile ilgili süreli yayınları takip ediyor musunuz?	Evet	81	52,9
	Hayır	72	47,1

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin %39.9'unun (61 kişi) kadın, %60.1'inin (92 kişi) ise erkek olduğu; %33.2'nin (51 kişi) 20-30 yaş, %55.6'sının (85 kişi) 31-40 yaş, %9.2'sinin (14 kişi) 41-50 yaş ve %2.0'sinin (3 kişi) 51-60 yaş arasında olduğu; %2.8'inin (3 kişi) yüksekokul / akademi, %90.9'unun (139 kişi) eğitim fakültesi, % 7.2'sinin (11 kişi) diğer (edebiyat fakültesi / tezsiz yüksek lisans) mezunu olduğu; %27.5'inin (42 kişi) 1-5 yıl, %36.6'sının (56 kişi) 6-10 yıl, %18.3'ünün (28 kişi) 11-15 yıl, %12.4'ünün (19 kişi) 16-20 yıl, %3.9'unun (6 kişi) 21-25 yıl ve %1.3'ünün (2 kişi) ise 26 yıl ve daha fazla süre ile mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin %52.9'u (81 kişi) 2018 sosyal bilgiler programı ile ilgili seminer veya kurumunuzca verilen kurs aldığını, %47.1'i (72 kişi) ise seminer veya kurumunuzca verilen kurs almadığını; %52.9'u (81 kişi) sosyal bilgiler dersi ile ilgili süreli yayınları takip ettiğini, %47.1'i (72 kişi) ise takip etmediğini ifade etmiştir.

Ölçme Araçları

Araştırmanın amaçları doğrultusunda veri toplama aracı olarak; Çakır (2009)'ın yapmış olduğu araştırmasında kullanmak üzere oluşturduğu öğretmen anket formu uygulanmıştır. Öğretmenlere araştırması için kullanacağı formu oluşturmadan önce tez konusuyla ilgili bilimsel oluşturulmuş çalışmaları, tezine konu olan ders kitabı inceleme kılavuzunu ve değerlendirme ölçeklerini inceleyerek kapsamlı bir belge taraması gerçekleştirmiştir. Oluşturulan forma kesin biçimini vermeden önce bu alanda kendini yetiştirip uzmanlık almış kişilerin görüşleri ve kitabı kullanan eğitimcilerin görüşlerine başvurarak eksikliklerini tamamlamıştır. Son hali

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

verilen formun geçerliliğini ve güvenilirliğini belirlemek için ön uygulama yapmış ve bu uygulamadan sonra eksiklikler giderilerek forma son halini vermiştir.

Tablo 2. Cronbach Alfa Değeri

Bölüm	Madde Sayısı	Cronbach Alfa
Teknik tasarım ve düzenleme	18	0.94
İçerik	23	0.95
Dil ve anlatım	4	0.76
Ölçme ve değerlendirme	6	0.89

Tablo 2 incelendiğinde, ortaokul 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının değerlendirilmesi anketinin güvenilirlik düzeyini incelemek için Cronbach Alfa değeri kullanılmıştır. Cronbach Alfa değeri “0” ile “1” arasında değişmektedir. Alfa değeri 0.60 ile 0.80 arasında olduğunda güvenilirliğin iyi; 0.80 ile 1.00 arasında olduğunda ise güvenilirliğin yüksek olduğunu düzeyde olduğunu göstermektedir (Kozak, 2015).

Teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım ve ölçme ve değerlendirme boyutları için hesaplanan Cronbach alfa katsayıları sırası ile 0.94; 0.95; 0.76 ve 0.89’dir. Bu değerler anketin güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğunu göstermiştir.

Anket formu iki bölümden oluşmakta olup birinci bölümde öğretmenlerin kişisel bilgilerini tespit etmek amacıyla 6 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde ise öğretmenlerin konuları anlatımında ve öğrencileri hedeflere ulaştırmada okuttukları Sosyal bilgiler ders kitabının teknik, tasarım ve düzenleme kısmıyla ilgili (18 soru), içerik kısmıyla ilgili (23 soru), dil ve anlatım kısmıyla ilgili (4 soru) ve ölçme ve değerlendirme kısmıyla ilgili (6 soru) bakış açılarını tespit etmeyi hedefleyen toplam 51 soru yer almaktadır. Ankete verilen cevaplar beşli likert tipinde; “kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kısmen katılıyorum, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum” şeklinde ifade edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada kullanılacak olan anket formları, örneklem grubundaki sosyal bilgiler öğretmenlerine uygulanmadan önce Tokat İl Millî Eğitim Müdürlüğü’nden araştırma için gerekli izinler aldıktan sonra uygulama süreci başlamıştır. Öğretmenlere anket uygulamalarının mart ayı içerisinde ulaştırılarak doldurmalarına önem verilmiştir. Böylece öğretmenlerin, o yıl kullanılan ders kitabı hakkında daha geniş kapsamlı görüş belirtmelerine ve değerlendirmelerine imkân vereceği varsayılmıştır. Örneklem kapsamındaki öğretmenlere, anket uygulamaları e-posta uzantısı gönderilerek elektronik ortamında anketler uygulanmıştır. Örneklem içerisinde yer alan öğretmenlere yapılan anketlerin tamamına ulaşılmış ve hepsi analize sokulmuştur.

Verilerin Çözülmesi

Anket uygulamasından sonra toplanmış olan veriler elektronik ortamında analize sokulmadan önce, anket formlarının talimatlarda yer alan kurallara uygun doldurulup doldurulmadığı kontrol edilmiştir. Öğretmen anketlerinden toplanmış olan verilerin analiz sonuçlarının bilimsel bir şekilde açıklayabilmek amacıyla SPSS (Statistical Package for Social Sciences) istatistik programına nicel verilerin girişi yapılmıştır. Araştırmada toplanan veriler SPSS for Windows 22.0 programı yardımıyla analiz edilmiştir. Analizlerin yorumlanmasında istatistik olarak frekans, yüzde, çarpıklık, basıklık ve standart sapma kullanılmıştır.

Tablo 3. Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Değişken	N	Çarpıklık		Basıklık	
		Değer	Std. Hata	Değer	Std. Hata
Teknik tasarım ve düzenleme	153	-0.38	0.19	-0.20	0.39
İçerik	153	-0.21	0.19	0.31	0.39
Dil ve anlatım	153	0.05	0.19	-0.57	0.39

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Ölçme ve değerlendirme	153	-0.11	0.19	-0.31	0.39
------------------------	-----	-------	------	-------	------

Tablo 3 incelendiğinde, ortaokul 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının değerlendirilmesi anketinden elde edilen puanlara ait çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanarak normal dağılım gösterip göstermediği kontrol edilmiştir. Bu değerlerin ± 1 aralığında bulunması normal dağılım için yeterli görülmektedir (George ve Mallery, 2010). Hesaplanan değerlerin belirtilen aralıkta yer aldığı ve normal dağılım gösterdiği anlaşılmıştır.

6.sınıf Sosyal bilgiler ders kitabının genel ve ilgili kısım yorumlaması frekans ve yüzde değerlerine göre yapılmıştır. Öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinin kitabına yönelik değerlendirmeleri ile cinsiyet, seminer veya kurumunuzca verilen kurs almaları ve süreli yayın takip etmeleri değişkenleri arasındaki ilişkinin tespiti için t-testi ve yaş grubu, eğitim durumu ve mesleki kıdemleri değişkenleri arasındaki ilişkinin tespiti için ise ANOVA testi ile analiz edilerek karşılaştırmalar yapılmıştır.

Tablo 4. Bağımlı, Bağımsız Değişkenler ve Kullanılan Testler

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	Kullanılan Test
Ortaokul 6. Sınıf Sosyal bilgiler Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi Öğretmen Anketinden elde edilen puanlar	Cinsiyet	Bağımsız örneklem t testi
	Seminer	
	Süreli yayın	ANOVA testi
	Yaş grubu	
	Eğitim durumu	
Mesleki kıdem		

Bulgular

Bu bölümde, araştırmaya katılımı sağlanan öğretmenlere uygulanan ortaokul 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının değerlendirilmesi anketinden elde edilen verilerin analiz edilmesi ile ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Verilerin analiz edilmesi sürecinde; yüzde-frekans analizi ve parametrik testlerden olan t-testi ve ANOVA testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablolara dönüştürülmüş ve açıklanmıştır.

Uygulanan ankette yer alan teknik tasarım ve düzenleme bölümüyle ilgili 18 soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplara ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Teknik Tasarım ve Düzenleme Bölümü Verileri

Teknik Tasarlama ve Düzenleme	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	\bar{X}	Sd	
1. Kitabının kapağının düzenlemesi	f	14	25	54	40	20	3.17	1.13

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi
Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Teknik Tasarlama ve Düzenleme		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	\bar{X}	Sd
öğrencilerin dikkatini çekecek özelliktedir.	%	9.2	16.3	35.3	26.1	13.1		
2. Kitabın cildi sağlamdır.	f	20	29	40	42	22	3.11	1.24
	%	13.1	19.0	26.1	27.5	14.4		
3. Kitabın sayfa düzeni göze hitap etmektedir.	f	12	22	38	61	20	3.35	1.12
	%	7.8	14.4	24.8	39.9	13.1		
4. Kitaptaki sayfa düzeni öğrencinin dikkatini sayfanın merkezine çekecek özelliktedir.	f	10	20	50	52	21	3.35	1.07
	%	6.5	13.1	32.7	34.0	13.7		
5. Kitapta kullanılan kâğıdın kalitesi, yazı ve grafik gibi öğeleri rahat görünecek düzeydedir.	f	5	11	33	55	49	3.86	1.05
	%	3.3	7.2	21.6	35.9	32		
6. Kitabının içindekiler bölümünü kullanışlıdır.	f	8	11	41	54	39	3.68	1.09
	%	5.2	7.2	26.8	35.3	25.5		
7. Kitapta kullanılan resim, grafik vb. görseller konularla bağlantılıdır.	f	9	16	47	52	29	3.49	1.09
	%	5.9	10.5	30.7	34.0	19.0		
8. Kitapta kullanılan görsellerin renkleri açık, canlı ve net gözükmemektedir.	f	5	7	34	57	50	3.91	1.01
	%	3.3	4.6	22.2	37.3	32.7		
9. Kitabındaki görsellerin renkleri canlı gözükmemektedir.	f	6	5	34	62	46	3.89	1.00
	%	3.9	3.3	22.2	40.5	30.1		
10. Kitapta öğrencilerin nasıl kullanılacağına dair açıklama yer almaktadır.	f	10	15	50	39	39	3.53	1.16
	%	6.5	9.8	32.7	25.5	25.5		
11. Konu ile ilgili görseller aynı sayfalarda verilmiştir.	f	7	9	33	67	37	3.77	1.02
	%	4.6	5.9	21.6	43.8	24.2		
12. Kitapta yer alan görseller akılda kalıcı özelliktedir.	f	10	13	50	52	28	3.49	1.08
	%	6.5	8.5	32.7	34.0	18.3		
13. Kitaptaki yazının baskısı; açık, net ve anlaşılır durumdadır.	f	3	6	28	65	51	4.01	0.92
	%	2.0	3.9	18.3	42.5	33.3		
14. Kitaptaki yazının baskısı göz sağlığına zarar vermemektedir.	f	1	10	34	63	45	3.92	0.91
	%	0.7	6.5	22.2	41.2	29.4		
15. Kitaptaki başlıklar dikkat çekici özelliktedir.	f	9	24	46	51	23	3.35	1.09
	%	5.9	15.7	30.1	33.3	15.0		
16. Kitaptaki alt başlıklar dikkat çekici özelliktedir.	f	9	29	58	41	16	3.16	1.04
	%	5.9	19.0	37.9	26.8	10.5		
17. Kitaptaki başlıklar açık ve net bir şekilde ifade edilmiştir.	f	4	25	55	49	20	3.36	0.99
	%	2.6	16.3	35.9	32.0	13.1		
18. Sayfalar sınıf seviyesine uygun şekilde tasarlanmıştır.	f	7	17	54	56	19	3.41	0.99
	%	4.6	11.1	35.3	36.6	12.4		

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin ağırlıklı olarak; teknik tasarım ve düzenleme sorularına “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin, “Konu ile ilgili görseller aynı sayfalarda verilmiştir.” ifadesine %43.8’inin, “Kitaptaki yazının baskısı; açık, net ve anlaşılır durumdadır.” ifadesine %42.5’inin ve “Kitaptaki yazının baskısı göz sağlığına zarar vermemektedir.” ifadesine %41.2’sininin “katılıyorum” şeklinde cevap verdiği görülmektedir.

Öğretmenlerin, “Kitabının kapağının düzenlemesi öğrencilerin dikkatini çekecek özelliktedir.” ifadesine %35.3’ünün, “Kitapta öğrencilerin nasıl kullanılacağına dair açıklama yer almaktadır.” ifadesine %32.7’sinin, “Kitaptaki alt başlıklar dikkat çekici özelliktedir” ifadesine %37.9’unun ve “Kitaptaki başlıklar açık ve net bir şekilde ifade edilmiştir.” ifadesine %35.9’unun “kısmen katılıyorum” şeklinde cevap verdiği görülmektedir.

Uygulanan ankette yer alan içerik bölümüyle ilgili 23 soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplara ilişkin frekans ve yüzde değerleri tablo 6’da gösterilmiştir.

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi
Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Tablo 6. İçerik Bölümü Verileri

İçerik		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	X̄	Sd
19.İçerik Sosyal Bilgiler eğitimindeki güncel öğretim anlayışları (işbirlikçi öğretim, araştırma, gezi, yaratıcı drama vb.)dikkate alınarak hazırlanmıştır.	f	15	23	59	43	13	3.10	1.07
	%	9.8	15.0	38.6	28.1	8.5		
20.İçerikte sözel hata bulunmaktadır.	f	24	47	50	25	7	2.63	1.07
	%	15.7	30.7	32.7	16.3	4.6		
21.İçerikte gereksiz bilgi ve detaya yer verilmemiştir.	f	23	36	43	38	13	2.88	1.19
	%	15.0	23.5	28.1	24.8	8.5		
22. Kitaptaki konular diğer derslerdeki konularla bağlantı kurulmuş durumdadır.	f	10	16	71	39	17	3.24	1.00
	%	6.5	10.5	46.4	25.5	11.1		
23.Kitapta bu derse karşı olumlu tutum oluşturacak etkinliklere yer verilmiştir.	f	13	21	56	48	15	3.20	1.07
	%	8.5	13.7	36.6	31.4	9.8		
24.İçerikte yer alan tablo ve istatistik veri vb. bilgiler günceldir.	f	5	23	41	59	25	3.49	1.03
	%	3.3	15.0	26.8	38.6	16.3		
25.İçerikte tanımı yapılmayan terimler, sözlük kısmında öğrenci gelişimine uygun biçimde tanımlanmıştır.	f	7	18	63	51	14	3.30	0.95
	%	4.6	11.8	41.2	33.3	9.2		
26. Kitaptaki içerik, teknolojileri ve bilimsel yöntemleri kullanmaya yönlendirecek biçimde düzenlenmiştir..	f	9	23	54	54	13	3.25	1.01
	%	5.9	15.0	35.3	35.3	8.5		
27. Programdaki yoğunlukları göz önüne alarak öğrenme ve alt öğrenme alanları arasında uygun bir denge kurulmuştur.	f	15	25	61	39	13	3.06	1.07
	%	9.8	16.3	39.9	25.5	8.5		
28.Konularla ilgili günlük yaşam çalışmalarına yer verilmesi öğrenmeyi destekleyici niteliktedir.	f	6	25	51	54	17	3.33	1.00
	%	3.9	16.3	33.3	35.3	11.1		
29.Etkinlikler öğrencilerin gelişim farklılıklarını dikkate alacak şekilde düzenlenmiştir.	f	17	32	61	32	11	2.92	1.07
	%	11.1	20.9	39.9	20.9	7.2		
30.İçerikte yer alan örnekler öğrencilerin ilgisini çekecek özelliكتedir.	f	12	26	58	45	12	3.12	1.04
	%	7.8	17.0	37.9	29.4	7.8		
31. Kitaptaki kavramlar günlük hayattan yararlanılarak oluşturulmuştur.	f	8	18	60	46	21	3.35	1.02
	%	5.2	11.8	39.2	30.1	13.7		
32. Kitapta yer alan konular öğrencilerin karşılaştırma yapmasına fırsat verecek şekilde düzenlenmiştir.	f	10	25	58	49	11	3.16	1.00
	%	6.5	16.3	37.9	32.0	7.2		
33. Kitapta yer alan konular öğrencilerin neden-sonuç ilişkisi kurmalarını sağlayacak şekilde oluşturulmuştur.	f	9	28	57	46	13	3.16	1.01
	%	5.9	18.3	37.3	30.1	8.5		
34.Kitapta yer alan problemler günlük hayatta karşılaşılan durumları yansıtacak niteliktedir.	f	8	22	62	44	17	3.26	1.01
	%	5.2	14.4	40.5	28.8	11.1		
35.Kitaptaki problemler öğrencilerin ilgisini çekecek özelliكتedir.	f	11	28	61	39	14	3.11	1.04
	%	7.2	18.3	39.9	25.5	9.2		
36.Kitaptaki sorular öğrencilerin yorum yapmasını, yeni çözümler üretmesini sağlayacak şekilde düzenlenmiştir.	f	15	26	53	48	11	3.09	1.07
	%	9.8	17.0	34.6	31.4	7.2		
37. Kitap, öğretim programda verilen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içerecek şekilde düzenlenmiştir.	f	14	22	61	43	13	3.12	1.05
	%	9.2	14.4	39.9	28.1	8.5		
38.Kitapta gerçek yaşam durumları göz önüne alınarak problem kurma ve çözmeyi geliştirecek biçimde düzenlenmiştir.	f	10	25	59	41	18	3.20	1.06
	%	6.5	16.3	38.6	26.8	11.8		
39. Konular öğrencilerin daha önce sahip olması gereken öğrenmelerini dikkate alarak sunulmaktadır.	f	15	26	46	49	17	3.17	1.14
	%	9.8	17.0	30.1	32.0	11.1		

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi
Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

İçerik		f	Kesinlikle	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle	\bar{X}	Sd
			katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	katılmıyorum			
40. Konular öğretmenden destek almadan öğrenciler tarafından anlaşılabilir düzeydedir.	f	38	44	40	22	9			2.47	1.18
	%	24.8	28.8	26.1	14.4	5.9				
41. Kitapta yer alan etkinlikler öğrencilerin farklı becerilerini geliştirecek biçimde düzenlenmiştir.	f	21	29	57	40	6			2.87	1.07
	%	13.7	19.0	37.3	26.1	3.9				

Tablo 6 incelendiğinde ise, öğretmenlerin ağırlıklı olarak; içerik bölümü sorularına “kısmen katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin, “İçerikte yer alan tablo ve istatistik veri vb. bilgiler günceldir.” ifadesine % 38.6’sının, “Konularla ilgili günlük yaşam çalışmalarına yer verilmesi öğrenmeyi destekleyici niteliktedir.” ifadesine % 35.3’ünün ve “Konular öğrencilerin daha önce sahip olması gereken öğrenmelerini dikkate alarak sunulmaktadır.” ifadesine % 32.0’sinin “katılıyorum” şeklinde cevap verdiği görülmektedir.

Öğretmenlerin, “Konular öğretmenden destek almadan öğrenciler tarafından anlaşılabilir düzeydedir.” ifadesine ise % 28.8’inin “katılmıyorum” şeklinde cevap verdiği görülmektedir.

Uygulanan ankette yer alan dil ve anlatım bölümüyle ilgili 4 soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplara ilişkin frekans ve yüzde değerleri tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Dil ve Anlatım Verileri

Dil ve Anlatım		f	Kesinlikle	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle	\bar{X}	Sd
			katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	katılmıyorum			
42. Sosyal bilgiler ders kitabında yer alan konu anlatımlarında mantık bakımından tutarlılık, fikir bütünlüğü vardır.	f	8	21	39	50	35			3.54	1.14
	%	5.2	13.7	25.5	32.7	22.9				
43. Ders kitabının dili anlaşılmalıdır.	f	4	15	40	49	45			3.75	1.06
	%	2.6	9.8	26.1	32.0	29.4				
44. Öğrencilerin yeni terimler öğrenmelerini sağlamaktadır.	f	8	6	45	56	38			3.71	1.04
	%	5.2	3.9	29.4	36.6	24.8				
45. Yazım ve noktalama hataları vardır.	f	14	23	39	40	37			3.41	1.25
	%	9.2	15.0	25.5	26.1	24.2				

Tablo 7 incelendiğinde ise, öğretmenlerin ağırlıklı olarak; dil ve anlatım bölümü sorularına “katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin, “Sosyal bilgiler ders kitabında yer alan konu anlatımlarında mantık bakımından tutarlılık, fikir bütünlüğü vardır.” ifadesine %32.7’si “katılıyorum” şeklinde cevap vermişken %25.5’i “kısmen katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. “Ders kitabının dili anlaşılmalıdır.” ifadesine %32.0’si “katılıyorum” şeklinde cevap vermişken %26.1’i “kısmen katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. “Öğrencilerin yeni terimler

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

öğrenmelerini sağlamaktadır.” ifadesine %36.6’sı “katılıyorum” şeklinde cevap vermişken %29.4’ü “kısmen katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. “Yazım ve noktalama hataları vardır.” ifadesine %26.1’i “katılıyorum” şeklinde cevap vermişken %25.5’i “kısmen katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir.

Uygulanan ankette yer alan ölçme ve değerlendirme bölümüyle ilgili 6 soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplara ilişkin frekans ve yüzde değerleri tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Ölçme ve Değerlendirme Verileri

Ölçme ve Değerlendirme		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	\bar{X}	Sd
46. Alıştırmalar her seviyedeki öğrencinin kendini değerlendirmesine fırsat tanımaktadır.	f	19	25	58	36	15	3.01	1.13
	%	12.4	16.3	37.9	23.5	9.8		
47. Sosyal bilgiler ders kitabında her konu için hazırlanan ölçme-değerlendirme soruları yeterlidir.	f	33	41	43	28	8	2.58	1.16
	%	21.6	26.8	28.1	18.3	5.2		
48. Ölçme değerlendirme çalışmaları öğrencilerin henüz kazanamadığı bilgi ve becerileri kazanmaya teşvik etmektedir.	f	22	36	57	33	5	2.75	1.05
	%	14.4	23.5	37.3	21.6	3.3		
49. Sosyal bilgiler ders kitabında üst düzey düşünme becerilerini geliştirici nitelikte sorulara yer verilmektedir.	f	23	31	59	34	6	2.79	1.07
	%	15.0	20.3	38.6	22.2	3.9		
50. Sosyal bilgiler ders kitabında yer alan sorular öğrencileri araştırma ve inceleme yapmaya teşvik etmektedir.	f	19	27	60	36	11	2.95	1.09
	%	12.4	17.6	39.2	23.5	7.2		
51. Ünite sonlarındaki sorular öğrenci kazanımlarını ölçecek niteliktedir.	f	14	21	51	52	15	3.21	1.09
	%	9.2	13.7	33.3	34.0	9.8		

Tablo 8 incelendiğinde ise, öğretmenlerin ağırlıklı olarak; ölçme ve değerlendirme bölümü sorularına “kısmen katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin, “Sosyal bilgiler ders kitabında her konu için hazırlanan ölçme-değerlendirme soruları yeterlidir.” ifadesine %28.1’i “kısmen katılıyorum” şeklinde cevap vermişken %26.8’i “katılmıyorum” şeklinde cevap vermiştir. “Ünite sonlarındaki sorular öğrenci kazanımlarını ölçecek niteliktedir.” ifadesine %34.0’ü “katılıyorum” şeklinde cevap verdiği görülmektedir.

Tablo 9. Betimsel İstatistik Verileri

Değişken	N	Minimum	Maksimum	\bar{X}	SS
----------	---	---------	----------	-----------	----

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi
Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Teknik tasarım ve düzenleme	153	1.44	5.00	3.54	0.76
İçerik	153	1.09	5.00	3.11	0.75
Dil ve anlatım	153	1.50	5.00	3.60	0.86
Ölçme ve değerlendirme	153	1.00	5.00	2.88	0.89

Tablo 9 incelendiğinde, 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların sırasıyla 1.14-5.00; 1.09-5.00; 1.50-5.00 ve 1.00-5.00 aralığında değiştiği görülmektedir.

Teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalaması sırasıyla 3.54±0.76; 3.11±0.75; 3.60±0.86 ve 2.88±0.89 olarak hesaplanmıştır.

Elde edilen ortalamalar dikkate alındığında, öğretmen görüşlerine göre 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme ile dil ve anlatımının ölçütlere uygunluğu çok yüksek düzeyde; içerik ile ölçme ve değerlendirmenin ölçütlere uygunluğu ise yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Verileri

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	p
Teknik tasarım ve düzenleme	Kadın	61	3.39	0.80	-2.04	0.33
	Erkek	92	3.65	0.71		
İçerik	Kadın	61	2.93	0.79	-2.46	0.32
	Erkek	92	3.23	0.70		
Dil ve anlatım	Kadın	61	3.58	0.94	-0.30	0.12
	Erkek	92	3.62	0.81		
Ölçme ve değerlendirme	Kadın	61	2.55	0.94	-3.92	0.01*
	Erkek	92	3.11	0.79		

p<0.05, p>0.05

Tablo 10 incelendiğinde, 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0.05).

Ders kitabının ölçme ve değerlendirme bölümüne verilen puanların ortalamalarında cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılık görülmüştür (p<0.05). Erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının ölçme ve değerlendirme bölümünün ölçütleri karşılama konusunda daha yeterli olduğunu düşünmektedir.

Tablo 11. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Testi

Değişken	Mesleki kıdem	N	\bar{X}	Ss	F	p	Post-hoc
Teknik tasarım ve düzenleme	0-5	42	3.37	0.77	1.03	0.40	-
	6-10	56	3.57	0.69			
	11-15	28	3.77	0.98			
	16-20	19	3.59	0.52			
	21-25	6	3.43	0.73			
	26 ve yukarı	2	3.27	0.62			
İçerik	0-5	42	2.92	0.70	2.30	0.04*	11-15>0-5
	6-10	56	3.08	0.68			
	11-15	28	3.47	0.84			
	16-20	19	3.18	0.71			
	21-25	6	2.75	0.91			
	26 ve yukarı	2	3.26	1.04			

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi
Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Dil ve anlatım	0-5	42	3.32	0.83	2.25	0.05	-
	6-10	56	3.74	0.81			
	11-15	28	3.71	0.88			
	16-20	19	3.53	0.82			
	21-25	6	3.62	1.27			
	26 ve yukarı	2	4.87	0.17			
Ölçme ve değerlendirme	0-5	42	2.90	0.82	1.05	0.39	-
	6-10	56	2.86	0.90			
	11-15	28	3.16	0.87			
	16-20	19	2.57	1.03			
	21-25	6	2.66	0.88			
	26 ve yukarı	2	2.91	1.06			

*p<0.05, p>0.05

Tablo 11 incelendiğinde, 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0.05).

Ders kitabının içerik bölümüne verilen puanların ortalamalarında mesleki kıdeme bağlı anlamlı bir farklılık görülmüştür (p<0.05). Mesleki kıdem yılı 11-15 arasında olan öğretmenler, mesleki kıdem yılı 1-5 arasında olan öğretmenlere göre 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının içerik bölümünün ölçütleri karşılama konusunda daha yeterli olduğunu düşünmektedir.

Tablo 12. Yaş Değişkenine Göre ANOVA Testi

Değişken	Yaşınız	N	\bar{X}	Ss	F	p
Teknik tasarım ve düzenleme	20-30	51	3.40	0.77	1.22	0.30
	31-40	85	3.65	0.76		
	41-50	14	3.45	0.69		
	51-60	3	3.51	0.60		
	61 ve yukarı	-	-	-		
	20-30	51	2.93	0.74		
İçerik	31-40	85	3.23	0.71	1.84	0.14
	41-50	14	3.02	0.90		
	51-60	3	3.05	0.81		
	61 ve yukarı	-	-	-		
	20-30	51	3.48	0.84		
	31-40	85	3.67	0.84		
Dil ve anlatım	41-50	14	3.51	1.01	0.98	0.40
	51-60	3	4.16	1.23		
	61 ve yukarı	-	-	-		
	20-30	51	2.80	0.91		
	31-40	85	2.98	0.85		
	41-50	14	2.70	1.07		
Ölçme ve değerlendirme	51-60	3	2.55	0.97	0.82	0.48
	61 ve yukarı	-	-	-		

p>0.05

Tablo 12 incelendiğinde, 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0.05). Yaş grupları farklı olan öğretmenlerin ders kitabını değerlendirmelerinde bir birlerine yakın değerlendirmelerde buldukları görülmektedir.

Tablo 13. Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Testi

Değişken	Eğitim Durumunuz	N	\bar{X}	SS	F	p
Teknik tasarım ve düzenleme	2 Yıllık Eğitim Enstitüsü	-	-	-	1.23	0.29
	Yüksekokul/Akademi	3	4.16	0.76		
	Eğitim Fakültesi	139	3.52	0.74		
	Diğer(Edebiyat Fakültesi/Tezsiz Yüksek Lisans)	11	3.68	0.88		

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi
Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

İçerik	2 Yıllık Eğitim Enstitüsü	-	-	-	0.79	0.45
	Yüksekokul/Akademi	3	3.65	0.52		
	Eğitim Fakültesi	139	3.09	0.74		
	Diğer(Edebiyat Fakültesi/Tezsiz Yüksek Lisans)	11	3.13	0.86		
Dil ve anlatım	2 Yıllık Eğitim Enstitüsü	-	-	-	0.53	0.58
	Yüksekokul/Akademi	3	4.00	1.00		
	Eğitim Fakültesi	139	3.61	0.85		
	Diğer(Edebiyat Fakültesi/Tezsiz Yüksek Lisans)	11	3.43	0.98		
Ölçme ve değerlendirme	2 Yıllık Eğitim Enstitüsü	-	-	-	0.75	0.47
	Yüksekokul/Akademi	3	3.44	0.41		
	Eğitim Fakültesi	139	2.86	0.90		
	Diğer(Edebiyat Fakültesi/Tezsiz Yüksek Lisans)	11	3.03	0.89		

p>0.05

Tablo 13 incelendiğinde, 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0.05). Eğitim durumları farklı olan öğretmenlerin ders kitabını değerlendirmelerinde bir birlerine yakın değerlendirmelerde buldukları görülmektedir.

Tablo 14. Seminer Veya Hizmet İçi Eğitim Değişkenine Göre t Testi

Değişkenler	Seminer Eğitimi	N	\bar{X}	Ss	t	p
Teknik tasarım ve düzenleme	Evet	81	3.56	0.78	0.23	0.27
	Hayır	72	3.53	0.73		
İçerik	Evet	81	3.15	0.82	0.80	0.04*
	Hayır	72	3.06	0.66		
Dil ve anlatım	Evet	81	3.64	0.89	0.60	0.52
	Hayır	72	3.56	0.83		
Ölçme ve değerlendirme	Evet	81	2.92	0.99	0.54	0.11
	Hayır	72	2.84	0.80		

*p<0.05, p>0.05

Tablo 14 incelendiğinde, 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin seminer veya kurumunuzca verilen kurs alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0.05).

Ders kitabının içerik bölümüne verilen puanların ortalamalarında seminer veya kurumunuzca verilen kurs alma durumlarına bağlı anlamlı bir farklılık görülmüştür (p<0.05). Seminer veya kurumunuzca verilen kurs alan öğretmenler, seminer veya kurumunuzca verilen kurs almayan öğretmenlere göre 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının içerik bölümünün ölçütleri karşılama konusunda daha yeterli olduğunu düşünmektedir.

Tablo 15. Süreli Yayın Takibi Değişkenine Göre t Testi

Değişkenler	Süreli Yayın Takibi	N	\bar{X}	Ss	t	p
Teknik tasarım ve düzenleme	Evet	81	3.62	0.76	1.32	0.77
	Hayır	72	3.46	0.75		
İçerik	Evet	81	3.19	0.77	1.41	0.59
	Hayır	72	3.02	0.71		
Dil ve anlatım	Evet	81	3.61	0.88	0.14	0.67
	Hayır	72	3.59	0.85		
Ölçme ve değerlendirme	Evet	81	2.89	0.91	0.12	0.99
	Hayır	72	2.87	0.87		

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

p>0.05

Tablo 15 incelendiğinde, 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin süreli yayın takip etme durumlarına göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0.05). Süreli yayın takip eden öğretmenlerle süreli yayın takip etmeyen öğretmenlerin ders kitabını değerlendirmelerinde bir birlerine yakın değerlendirmelerde buldukları görülmektedir.

Tartışma

Bu araştırmada araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin, ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme bakımından genel olarak olumlu düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir. Konuyla ilgili daha önce yapılan araştırmalarda ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme bakımından Akbuğa (2010), Çetin (2008), Çetin (2016), Çimen Kurt (2017) ve Turan (2015) öğretmenlerin olumlu düşüncelere sahip olduğunu; Kayabaşı (2003), Özsoy Sümengen (2010) ve Uzun Turan (2003) ise olumsuz düşüncelere sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Bu araştırmada ders kitabını içerik bakımından araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin yer yer eksik bulsalar da genel olarak kısmen olumlu düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir. Daha önce yapılan araştırmalarda ders kitabını içerik bakımından Turan (2015) ve Uzun Turan (2003) öğretmenlerin kısmen olumlu düşüncelere sahip olduğunu; Akbuğa (2010), Çetin (2008) ve Çetin (2016) öğretmenlerin olumlu düşüncelere sahip olduğunu; Çimen Kurt (2017), Kayabaşı (2003) ve Özsoy Sümengen (2010) ise olumsuz düşüncelere sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Bu araştırmada ders kitabını dil ve anlatım bakımından araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin genel olarak olumlu düşünceye sahip oldukları tespit edilmiştir. Daha önce yapılan araştırmalarda ders kitabını dil ve anlatım bakımından Akbuğa (2010), Çetin (2008), Çetin (2016) ve Çimen Kurt (2017) öğretmenlerin olumlu düşüncelere sahip olduğunu; Uzun Turan (2003) öğretmenlerin kısmen olumlu düşüncelere sahip olduğunu; Özsoy Sümengen (2010) ve Turan (2015) ise olumsuz düşüncelere sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Bu araştırmada ders kitabını ölçme ve değerlendirme bakımından araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin genel olarak kısmen olumlu düşünceye sahip oldukları tespit edilmiştir. Daha önce yapılan araştırmalarda ders kitabını ölçme ve değerlendirme bakımından Akbuğa (2010) öğretmenlerin olumlu düşüncelere sahip olduğunu; Uzun Turan (2003) öğretmenlerin kısmen olumlu düşüncelere sahip olduğunu; Çetin (2016) ise olumsuz düşüncelere sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Konuyla ilgili araştırma yapan diğer araştırmacılar ders kitabını ölçme ve değerlendirme bakımından incelememişlerdir.

Bu araştırmada ders kitabında araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin öğretim programda verilen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içerdiği konusunda genel olarak olumlu düşünceye sahip oldukları tespit edilmiştir. Daha önce yapılan araştırmalarda ders kitabında programda verilen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içermesi bakımından Ulu Kalın (2007) öğretmenlerin olumlu düşüncelere sahip olduğunu; Esen (2017) ve Özsoy Sümengen (2010) ise olumsuz düşüncelere sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Konuyla ilgili araştırma yapan diğer araştırmacılar ders kitabında programda verilen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içermesi bakımından incelememişlerdir.

Bu araştırmada ders kitabının ölçme ve değerlendirme bölümüne verilen puanların ortalamalarında cinsiyete bağlı; içerik bölümüne verilen puanların ortalamalarında mesleki kıdeme bağlı anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Daha önce yapılan araştırmada Yılmaz (2016) öğretmenlerin, ders kitabının bilimsel içerik, dil ve anlatım, görsel tasarım öğeleri ve ölçme ve değerlendirme alt boyutuna ait sorulara vermiş oldukları cevaplarda cinsiyete ve öğrenim durumlarına bağlı anlamlı bir farklılık tespit edememiştir. Mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak öğretmenlerin, bilimsel içerik, dil ve anlatım, görsel tasarım öğeleri ve ölçme ve değerlendirme alt boyutuna ait sorulara vermiş oldukları cevaplarda ise anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmiştir.

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Sonuç ve Öneriler

Elde edilen bulgular incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının genel olarak teknik tasarım ve düzenleme ile dil ve anlatımının ölçütlere uygunluğu çok yüksek düzeyde; içeriğinin ölçütlere uygunluğu yüksek düzeyde; ölçme ve değerlendirmenin ölçütlere uygunluğu ise orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Bu araştırmayla değerlendirilmesi yapılan ders kitabı için araştırmaya katılan öğretmenler olumlu görüş bildirmiş olsalar da ilgili bölümlerin bazı kısımlarında eksiklikler tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, teknik tasarım ve düzenleme bölümüne genel olarak “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Fakat ders kitabının kapak tasarımının öğrencilerin dikkatini çekmede eksik olduğu; ders kitabında öğrencilerin nasıl yararlanacağına ait yeterli düzeyde açıklama olmadığı; ders kitabındaki alt başlıkların yeterli düzeyde dikkat çekici olmadığı; ders kitabındaki başlıkların yeterli düzeyde açık ve etkili bir biçimde ifade edilmediği; ders kitabının cildinin yeterli düzeyde sağlam olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, içerik bölümüne genel olarak “kısmen katılıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Konuların öğretmenden destek almadan öğrenciler tarafından anlaşılabilir düzeyde olmadığı; içerikte kısmen sözel hataların olduğu; içerikte kısmen gereksiz bilgi ve ayrıntıların olduğu; programdaki yoğunlukları göz önüne alarak öğrenme ve alt öğrenme alanları arasında uygun bir denge kurulmasında yetersiz olduğu; öğrencilerin gelişim farklılıklarını dikkate alan etkinliklerin yeterli düzeyde bulunmadığı; öğrencilerin ilgisini çekecek örneklere yeteri kadar yer verilmediği; ders kitabındaki problemler yeteri kadar öğrencilerin ilgisini çekecek nitelikte olmadığı; ders kitabındaki sorular öğrencilerin yorum yapmasını, yeni çözümler üretmesini yeteri kadar sağlamadığı; ders kitabında yer alan etkinliklerin öğrencilerin farklı becerilerini yeteri kadar geliştirmede tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, dil ve anlatım bölümüne genel olarak “katılıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Sosyal bilgiler ders kitabında yer alan konu anlatımlarında mantık bakımından tutarlılık, fikir bütünlüğünde kısmen eksiklik olduğu; ders kitabının dilinin anlaşılabilirliğinin da kısmen eksiklik olduğu ve öğrencilerin yeni terimler öğrenmelerini sağlamada kısmen eksiklik olduğu; yazım ve noktalamalarda kısmen hataların olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, ölçme ve değerlendirme bölümüne genel olarak “kısmen katılıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Ünite sonlarındaki soruların öğrenci kazanımlarını ölçecek nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın alıştırmalar her seviyedeki öğrencinin kendini değerlendirmesine fırsat tanımada kısmen yetersiz olduğu; ders kitabındaki her konu için hazırlanan ölçme ve değerlendirme sorularının kısmen yetersiz olduğu; ölçme ve değerlendirme çalışmalarının öğrencilerin henüz kazanamadığı bilgi ve becerileri kazanmaya teşvik etmede kısmen yetersiz olduğu; ders kitabında üst düzey düşünme becerilerini geliştirici nitelikte sorulara kısmen yer verildiği; ders kitabında yer alan soruların öğrencileri araştırma ve inceleme yapmaya teşvik etmede kısmen yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmada 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Ders kitabının ölçme ve değerlendirme bölümüne verilen puanların ortalamalarında cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının ölçme ve değerlendirme bölümünün ölçütleri karşılama konusunda daha yeterli olduğu düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmada 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Ders kitabının içerik bölümüne verilen puanların ortalamalarında mesleki kıdeme bağlı anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Mesleki kıdem yılı 11-15 arasında olan öğretmenlerin, mesleki kıdem yılı 1-5 arasında olan öğretmenlere göre 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının içerik bölümünün ölçütleri karşılama konusunda daha yeterli olduğu düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir.

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Yapılan araştırmada 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Yaş grupları farklı olan öğretmenlerin ders kitabını değerlendirmelerinde birbirlerine yakın değerlendirmelerde buldukları tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmada 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Eğitim durumları farklı olan öğretmenlerin ders kitabını değerlendirmelerinde birbirlerine yakın değerlendirmelerde buldukları tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmada 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin seminer veya kurumunuzca verilen kurs alma durumlarına göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Ders kitabının içerik bölümüne verilen puanların ortalamalarında seminer veya kurumunuzca verilen kurs alma durumlarına bağlı anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Seminer veya kurumunuzca verilen kurs alan öğretmenlerin, seminer veya kurumunuzca verilen kurs almayan öğretmenlere göre 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının içerik bölümünün ölçütleri karşılama konusunda daha yeterli olduğu düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmada 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme, içerik, dil ve anlatım, ölçme ve değerlendirme bölümlerine verilen puanların ortalamalarında öğretmenlerin süreli yayın takip etme durumlarına göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Süreli yayın takip eden öğretmenlerle süreli yayın takip etmeyen öğretmenlerin ders kitabını değerlendirmelerinde birbirlerine yakın değerlendirmelerde buldukları tespit edilmiştir.

Teknik tasarım ve düzenleme bölümüyle ilgili öneriler;

1. Ders kitabında öğrencilerin nasıl yararlanacağına ait açıklamalara daha fazla yer verilmelidir.
2. Ders kitabındaki alt başlıklar dikkat çekici hale getirilmelidir.
3. Ders kitabındaki başlıklar daha açık ve net bir şekilde ifade edilmelidir.
4. Kitabın cildi daha sağlam hale getirilmelidir.

İçerik bölümüyle ilgili öneriler;

1. Konular öğretmenden destek almadan öğrenciler tarafından anlaşılabilir hale getirilmelidir.
2. İçerikteki sözel hatalar giderilmelidir.
3. İçerikteki gereksiz bilgi ve ayrıntılar çıkarılmalıdır.
4. Programdaki yoğunlukları göz önüne alarak öğrenme ve alt öğrenme alanları arasında uygun bir denge kurulmalıdır.
5. Öğrencilerin gelişim farklılıklarını dikkate alan etkinlikler daha fazla yer verilmelidir.
6. Öğrencilerin ilgisini çekecek örneklere daha fazla yer verilmelidir.
7. Ders kitabındaki problemler öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde geliştirilmelidir.
8. Ders kitabındaki sorular öğrencilerin yorum yapmasını, yeni çözümler üretmesini sağlayacak şekilde geliştirilmelidir.
9. Ders kitabı, programda verilen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinliklere daha fazla yer verilmelidir.
10. Ders kitabında yer alan etkinlikler öğrencilerin farklı becerilerini geliştirecek şekilde düzenlenmelidir.

Dil ve anlatım bölümüyle ilgili öneriler;

1. Ders kitabında yer alan konu anlatımlarındaki mantık bakımından tutarlılık, fikir bütünlüğü artırılmalıdır.
2. Ders kitabının dili daha anlaşılır hale getirilmelidir.
3. Öğrencilerin yeni terimler öğrenmelerini sağlayacak şekilde geliştirilmelidir.
4. Yazım ve noktalama hataları giderilmelidir.

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Ölçme ve değerlendirme bölümüyle ilgili öneriler;

1. Alıştırmalar her seviyedeki öğrencinin kendini değerlendirmesine fırsat tanıyacak şekilde geliştirilmelidir.
2. Ders kitabında her konu için hazırlanan ölçme ve değerlendirme soruları geliştirilmelidir.
3. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğrencilerin henüz kazanamadığı bilgi ve becerileri kazanmaya teşvik edecek şekilde geliştirilmelidir.
4. Ders kitabında üst düzey düşünme becerilerini geliştirici nitelikte sorulara daha fazla yer verilmelidir.
5. Ders kitabında yer alan sorular öğrencileri araştırma ve inceleme yapmaya teşvik edecek şekilde geliştirilmelidir.

Kaynaklar

- Akbuğa, M. (2010). İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler ders kitaplarına ilişkin görüşleri (Konya ili örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Aksoy, B. ve Sönmez, Ö. F. (2012). Sosyal bilgiler ders kitaplarındaki metin ve görsellerde harita becerileri. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi. 12(48), 65-79.
- Ata, B. (2006). Sosyal bilgiler programı. C. Öztürk (Editör). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Yapılandırmacı Bir Yaklaşım içinde (s. 71-83). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bektaş Öztaşkın, Ö. (2016). Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler. R. turan ve T. Yıldırım (Editör). Sosyal bilgilerin temelleri içinde (s. 1-34). Ankara: Anı yayıncılık.
- Çakır, İ. (2009). İlköğretim 5. sınıf matematik ders kitaplarının öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çetin, A. (2008). 6. sınıf yeni sosyal bilgiler ders kitabının (2005) öğretmen görüşlerine göre incelenip değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Çetin, O. (2016). İlköğretim beşinci sınıf Sosyal bilgiler ders kitabının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Esen, S. (2017). 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Çimen Kurt, G. A. (2017). 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabına yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin algı ve tutumlarının belirlenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- George, D. ve Mallery, M. (2010). SPSS for windows step by step: a simple guide and reference, 17.0 update. Boston: Pearson.
- Kayabaşı, B. (2003). İlköğretim okulu sosyal bilgiler ders kitapları ile ilgili öğretmen ve öğrenci görüşleri (Sakarya ili örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kaymakçı, S. (2009). Yeni sosyal bilgiler öğretim programı neler getirdi?. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi (Prof.Dr.Reşat Genç'e Armağan Özel sayısı) 29(5), 1530-1545.
- Kozak, M. (2015). Bilimsel araştırma: tasarım, yazım ve yayım teknikleri. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Köse, E. (2013). Bilimsel araştırma modelleri. R. Y. Kıncal (Editör). Bilimsel araştırma yöntemleri içinde (s. 99-122). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Özmen, H. (2004). Fen öğretiminde öğrenme teorileri ve teknoloji destekli yapılandırmacı (constructivist) öğrenme. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 3 (1), 100-111.
- Özsoy Sümengen, F. N. (2010). 2007 - 2008 öğretim yılı ilköğretim IV. ve V. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının pedagojik açıdan değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Turan, M. (2015). Ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Halil İbrahim SARICA, Ömer Faruk SÖNMEZ

Afyonkarahisar.

- Ulu Kalın, Ö. (2007). Sosyal bilgiler öğretim programı (2004) ve 4. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Uzun Turan, A. N. (2003). İlköğretim altıncı ve yedinci sınıf öğrencileri ile sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler ders kitaplarına ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Yeşil, R. (2013). Nicel ve nitel araştırma yöntemleri. R. Y. Kıncal (Editör). Bilimsel araştırma yöntemleri içinde (s. 51-80). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yeşiltaş, E. (2006). Sosyal bilgiler fiziki coğrafya konuları öğretiminde araç-gereç kullanımının öğrencilerin başarı düzeylerine etkisi (Kars ili örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Yılmaz, M. (2016). Ortaokul 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi: Eskişehir örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

ⁱ “Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı makale Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.